

חסידות בפרשה

הרב יצחק שפירא

פרשת נח

למה ה' עצוב?

מה גורם לאדם לשאול אם יש טעם לחיים? כיצד זה משפיע על הקב"ה? ואיך "פותר" נח את הבעיה?

בפרשת השבוע שלנו, פרשת נח, אנו קוראים על כך שהקב"ה מביא מבול ומחריב את העולם. כבר בסוף הפרשה הקודמת, פרשת בראשית, התורה מתארת לנו את הרקע לכך וכותבת ש"השחית כל בשר את דרכו על הארץ" – בני האדם התעסקו עם היצר שלהם, והשחיתו את זרעם.

בתגובה לכך, אנו פוגשים את הפעם היחידה בתורה שבה מתואר שה' עצוב: "וַיִּנָּחם ה' כִּי עָשָׂה אֶת הָאָדָם בָּאָרֶץ וַיִּתְּעַצֵּב אֶל לְבוֹ". ה' מתעצב, ומתחרט על כך שהוא ברא את האדם. מדוע ההתעסקות של בני האדם עם היצר גורמת לה' להיות עצוב?

כשהעולם הופך ל"כאב ראש"

ההתעסקות של האדם עם היצר והשחתת הזרע גורמת לאדם להיות עצוב, ולשאול את עצמו האם יש טעם לחיים.

כאשר בני האדם עצובים, ולא יודעים האם יש טעם לכך שה' ברא אותם, גם ה' שואל את עצמו האם יש טעם לברוא אנשים שלא שמחים בכך שהוא ברא אותם.

למה הדבר דומה? לאדם שיצר לעצמו מקום שבו יהיה לו תענוג, ושם הוא יוכל לנוח, ובסופו של דבר אותו המקום רק עושה לו 'כאב ראש', וגורם לו להתעסק איתו כל הזמן. האדם מרגיש שבמקום שיהיה לו תענוג ומנוחה, יש לו עיסוקים רבים ולא נעימים שגורמים לו לאי שקט.

כך ה' ברא את העולם, מתוך מחשבה שהעולם יהיה מקום שבו יהיה לו תענוג מהאנשים אותם הוא בורא, כשם שלאדם יש תענוג ממשפחה וילדים.

בראשות הרב יצחק גינזבורג שליט"א

אבל כיוון שהאדם מתעסק באופן תמידי עם היצר, ושואל את עצמו האם יש טעם לכך שהוא חי, ה' אומר שהעולם אותו הוא ברא לא גורם לו לתענוג, והוא לא מקום שבו הוא יכול לנוח, אלא להיפך, העולם אותו הוא ברא גורם לו לעצבות ולחוסר שקט.

הרצון לחזור אל השקט

לכן ה' הביא את המבול. ה' כאילו רצה להיות בשקט עם עצמו, ולא להיות עסוק בעל כרחו בתקשורת עם אנשים שלא רוצים שהוא יברא אותם.

אבל אף על פי שה' הביא את המבול על מנת להיות בשקט עם עצמו, ה' אומר שהוא עושה זאת רק בגלל שהאנשים שהוא בורא לא נותנים לו מנוחה, ולא שמחים בחיים שהוא נותן להם. אבל אם היה בעולם מקום שממנו היה לו תענוג, ובו הוא היה יכול לנוח, הוא היה בורא אותו בשמחה, ולא משחית אותו.

המקום הזה אצל ה', שהוא אומר שאם היה לו תענוג ומנוחה מהעולם הוא היה בורא אותו, זה נח הצדיק. נח היה איש אחד בעולם שעשה לה' נחת רוח, ועל ידו ה' אמר, שאף על פי שהוא משחית את העולם, הוא עושה זאת רק בגלל שהעולם הוא לא מקום מנוחה בשבילו, אבל הוא עדיין מחפש ורוצה שהעולם יתן לו תענוג ומנוחה.

נקודת נח בתוך הנפש

נח מסמל גם את הנקודה הטובה שיש באנושות בכללה. כאשר האדם מתעסק עם היצר בינו לבין עצמו, יש בהתעסקות הזו הרבה עצבות ויאוש ממציאת אושר בקשר עם בת זוג, וגם יאוש ממציאת אושר בתוך האדם עצמו. אבל בתוך היאוש הזה ישנה נקודת אמונה בכך שבסופו של דבר יש בחיים איזשהו מקום טוב שיכול להביא לאדם אושר, ובו האדם יכול למצוא מנוחה. בעומק הנפש, נקודת האמונה הזו היא מה שמביא את האדם להתעסק עם עצמו שוב ושוב, אף על פי שהוא יודע שלא זה מה שיביא לו תענוג ואושר. האדם כל הזמן ממשיך לחפש את האושר שיש בחיים, אף על פי שהוא לא יודע איפה למצוא אותו.

הנקודה הזו בנפש, שבה האדם מאמין שיש מקום טוב שבו הוא יכול למצוא מנוחה, היא נח הצדיק, שכל בני האדם כיום הם מצאצאיו. כשם שתיבת נח היא נקודה של מנוחה באמצע המבול, כך האדם חש שבתוך המבול של התאוות ושל המחשבות שמציפות אותו ומטרידות אותו ולא נותנות לו מנוח, יש באיזשהו מקום נקודה שבה כן יש בחיים תענוג ואושר ומקום שבו הוא יוכל למצוא מנוחה.

נקודת המוצא לעולם חדש

אם כן, המבול ותיבת נח מסמלים את ההתייחסות של האדם לעצמו: מצד אחד האדם מתייאש מהנסיגות שלו למצוא אושר בתוכו, ומהמחשבה שההתעסקות עם עצמו תביא לו את האושר שהוא מחפש. מצד שני, האדם יודע שבמקום כלשהו יש תענוג ואושר בחיים, והוא יכול למצוא לעצמו מנוח. הוא יודע שהמקום הזה לא נמצא בהתעסקות עם היצר, אבל הוא לא

יודע איפה הוא כן נמצא. הנקודה הזו יכולה להיות הבסיס ונקודת היציאה למקום חדש, שבו ייבנה עולם שבו יש בחיים אושר ותענוג, והאדם יוכל למצוא מנוח לכף רגלו.

נח מסמל את הרצון של ה' שהאדם לא יתייאש. על האדם לדעת שאף על פי שהיצר גורם לו למצוקה ולא לאושר, וגורם לאדם לא לדעת האם יש טעם ואושר בחיים, אף על פי כן החיפוש של האדם אחר האושר הוא לא סתם, אלא באמת ה' ברא את האדם מתוך רצון שיהיה לו תענוג ומנוחה בחיים, וה' רוצה לעזור לאדם למצוא את האושר הזה.

